
Den hemmelige identitet

Materiel **A6** Tid **2x40 min** Alder **10-12**

Nøgleord: Mobning, normer, skolemiljø, LGBT

Indhold

En øvelse, der undersøger identitet og identitetsudtryk, og hvordan det er ikke at være i stand til at vise fuldt ud, hvem man er. Eleverne skal forestille sig, hvordan det ville være for dem ikke at kunne udtrykke en del af deres egen identitet. De skal også forestille sig, hvordan det kan opleves i forhold til seksuel orientering, kønsidentitet og det at springe ud. I løbet af øvelsen reflekterer eleverne over deres holdninger og værdier, samt hvad man kan gøre, hvis man ikke blot vil være passiv tilskuer til fordomme og mobning.

Formål

- At skærpe elevernes forståelse for seksuel orientering, kønsidentitet og det at springe ud.
- At gøre eleverne i stand til at analysere og reflektere over normer eller sociale forventninger, og deres betydning for mennesker, der ikke passer ind i de fremherskende normer.
- At styrke elevernes evne til at reflektere kritisk over deres egne holdninger og værdier.
- At eleverne danner sig deres egen mening og bliver i stand til at argumentere for den på en konstruktiv måde, så skolen kan blive et tryggere sted.
- At gøre den enkelte i stand til at gribe ind på vegne af nogen, der bliver mobbet.

Fag

Dansk, sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab, klassens time

Trinmål efter 6. klasse

Dansk

- bruge talesproget i samtale, samarbejde og diskussion og fungere som ordstyrer i en gruppe.
- give udtryk for fantasi, følelser, erfaringer og viden.

Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab

- diskutere kønsrollers betydning for egen udvikling og klassens sociale miljø.

Tidsforbrug

80 minutter

Materialer

- Tavle/whiteboard/smartboard
- Bilag 1: Til eleverne: "At springe ud i skolen" – 1 eksemplar til hver.

Vejledning

1. Identitet og udtryk

Tegn to kolonner på tavlen – den ene med overskriften "Identitet", den anden med "Udtryk". Reserver plads på tavlen til to yderligere kolonner.

Spørg eleverne, hvilke ting der udgør de mange identiteter, vi har. Skriv dem ned efterhånden i identitet-kolonnen.

Hvis eleverne går i stå, kan du bidrage med eksempler fra følgende liste: Køn, alder, uddannelse, job, socialklasse, etnicitet, religion, forhold til andre (forældre, søskende, datter, søn, ven, partner, etc.), geografi (jyde, fynbo, sjællænder, københavnere...) og sundhed. Vær også opmærksom på at inkludere seksuel orientering, hvis ikke eleverne selv nævner det.

Spørg derefter eleverne, hvordan disse identiteter kan blive udtrykt og skriv forslagene i den anden kolonne. Eleverne kan f.eks. nævne hobbys, mad, musik, tøjstil, hårstil, kropssprog, drømmejob, sprog/dialekt, boligstil, forhold til andre, religiøse udtryk, valg af ferieform, hvem de taler med eller om, etc.

Giv herefter eleverne tid til at vælge to af deres egne identiteter, som er vigtige for dem. Giv dem tid til at skrive dem ned. Bed dem om at arbejde i par med at opliste alle de måder, de hver især udtrykker deres valgte identiteter.

2. Skift af regler

Sig til eleverne, at de skal forestille sig, at der er kommet en ny regel på skolen. De skal følge denne regel uanset hvad – det er noget, som undervisningsministeren har bestemt skal gælde alle skoler. Hvis man ikke følger reglen, kan man ikke få en uddannelse eller et job. Reglen er:

I de næste 12 måneder må eleverne ikke på nogen måde udtrykke de to identiteter, de har valgt i dag. De skal gemme alle former for udtryk, som afslører deres identiteter.

Tegn to kolonner til – den ene med overskriften "Hvad ville du gøre?" og den anden med "Hvordan ville du føle dig?" Bed eleverne om at bidrage med ting til de to kolonner.

Det kan forventes, at de første reaktioner handler om at flytte skole, ikke at ville svare eller andre former for modstand. Accepter disse reaktioner som den første reaktion, men bed eleverne om at tænke dybere over det. Hvad hvis de ikke har nogen anden mulighed end at bøje sig for reglen? Hvad hvis de ikke har mulighed for at flytte? Hvad hvis det at nægte at følge reglen betyder at blive forfulgt, mobbet eller at blive diskrimineret?

De følgende svar kan f.eks. være: At gemme sig, at finde ligesindede uden at sige det til nogen, blive det modsatte af det, de er, ændre deres udseende, holde sig væk fra ligesindede i det offentlige, benægte deres identitet, undertrykke deres følelser, isolere sig, misbruge alkohol eller stoffer...

Nogle af deres svar kan indeholde følelser, så du kan skrive dem op samtidig – men spørg også mere direkte "Hvordan ville du føle det?" Svar kan f.eks. være at være vred, alene, bange, skyldplaget, desperat, uønsket, selvhadende, selvmordstruet, frustreret, hævnfuld, slået, at leve på en løgn, etc.

Det er vigtigt at runde denne øvelse og tankeeksperimentet tydeligt af, inden I går videre til næste del.

3. Fortæl klassen om LGBT-emner

Nu har eleverne diskuteret og reflekteret over, hvordan de ville have det, hvis den identitet, de var, blev betragtet som forbudt. Læg ud med at stille spørgsmål som:

- Hvad nu, hvis ens identitet handlede om at elske en person af samme køn som en selv?
- Hvad nu, hvis du i virkeligheden følte dig som en dreng indeni, selvom du blev født og opdraget som en pige – eller omvendt?

Uddel Bilag 2 "At springe ud i skolen".

Gennemgå hovedpunkterne i undersøgelsesresultaterne.

Dyk ned i undersøgelsesresultaterne gennem spørgsmål som f.eks.:

- Hvorfor tror I, at der er afstand mellem, at en person ved, at vedkommende er LGBT, og at personen taler med andre om det?
- Hvilken slags opførsel hos andre kan påvirke beslutningen om at springe ud eller udtrykke ens identitet?
- Hvordan kan det føles ikke at kunne udtrykke ens egen seksuelle orientering eller kønsidentitet? (I kan vende tilbage til listen over følelser, som I allerede har oplyst).
- Tror I, at der er forskel på, hvor let det er for en person at springe ud afhængigt af personens køn?
- Tror I, at man kan formindske afstanden mellem at erkende sin seksuelle orientering eller kønsidentitet og udspringet? Hvad kunne der gøres?

4. Afrunding

Afslut lektionen med at gennemgå de vigtigste punkter fra dagens emne.

Spørg eleverne om, hvad de synes om øvelsen.

Anbefalinger

Det anbefales, at du arbejder med dette materiale, efter at du har arbejdet med "Grundregler".

"Identitet og fællesskab" er en supplerende øvelse, der styrker elevernes forståelse for begreber såsom grupper, identitet og inklusion. I denne øvelse reflekterer klassen over sig selv som et fællesskab og over det faktum, at der kan være forskellige grupper og fællesskaber, som de føler sig som en del af og kan identificere sig med.

Hvis der skal gås mere i dybden med ligebehandling og LGBT-emner, kan "Et eventyr" være en nyttig kilde. Eleverne bliver bedre i stand til at sætte spørgsmålstejn ved normer og analysere, *hvordan* og *hvorfor* visse mennesker oplever diskrimination, når de først er blevet opmærksomme på de normer og uskrevne regler, der vedrører kønsidentitet og seksualitet.

Der findes flere oplysninger om familier og familiestrukturer i forhold til normer og ligebehandling i "Hvad er en familie?". I denne øvelse får eleverne lejlighed til at udforske forskellige familiestrukturer og skærpe deres analytiske evner i forhold til begrebet 'familie' samt forskellige måder at vokse op på.

Hvis du ønsker at arbejde yderligere med identitet og det at 'passe ind', kan du læse mere i "At være sig selv" om, hvordan samfundsnormer påvirker vores adfærd og selvopfattelse samt opfattelse af andre mennesker.

Kilder

Øvelsen er inspireret af "*Någonstans går gränsen – Ett metodmaterial för lärare om hur man kan arbeta med normer i klassrummet*", Gunilla Edemo og Joakim Rindå, RFSL Stockholm (2004).

Bilag 1: Til eleverne: "Fakta om at springe ud i skolen"

Forskning og undersøgelser blandt LGBT-personer i Irland og Danmark

- 5-7 år: Det antal år, unge LGBT-personer typisk skjuler deres identitet for andre.
- 12 år: Den mest almindelige alder, hvor LGBT-personer bliver klar over deres egen seksuelle orientering eller kønsidentitet. Gennemsnittet er 14.
- 17 år: Den mest almindelige alder, hvor man begynder at 'springe ud' over for andre. Gennemsnittet er 21.
- Den periode, der går forud, kan være særlig barsk pga. frygt for afvisning og isolation. I denne periode er folk også i puberteten, og derfor er det en afgørende periode for den sociale og følelsesmæssige udvikling. Statistikkerne viser endvidere, at det at 'springe ud' ofte sker, mens folk går i udskolingen eller på en ungdomsuddannelse.
- Ifølge denne undersøgelse er de tre mest almindelige LGBT-specifikke stressmomenter i forhold til det at 'springe ud': frygt for afvisning, negative oplevelser i skolen og erfaringer med chikane og mobning.

Undersøgelsen "Supporting LGBT Lives" blev udført i Irland af bl.a. GLEN (2009).

- 15-19 år: Den alder, hvor en person begynder at drøfte sin seksuelle orientering med andre.
- 16 % af alle biseksuelle har aldrig talt åbent om deres seksualitet. 7 % af alle homoseksuelle har aldrig fortalt nogen om deres seksualitet.
- Et større antal mænd (21 %) end kvinder (14 %) har aldrig fortalt nogen om deres seksuelle orientering.

LGBT-levevilkårsundersøgelsen (2009) blev udført af CASA for LGBT Danmark.